

BOLNIK Z VENTRIKULO-PERITONEALNO DRENAŽO LIKVORJA

Tatjana Cvetko

1. Kakšne težave in zaplete lahko pričakujete v zvezi z V-P drenažo?

Valvula omogoča odtekanje tekočine le v eni smeri, v smeri sistemskega obtoka. Delovanje valvule bolnik testira tako, da vsak dan iztisne vsebino podkožne kapice in s tem prebrizga sistem. Do motenj v delovanju V-P drenaže pride v 7 % primerov.

V prvih 6 mesecih po posegu so pogostejša vnetja, med poznimi zapleti pa so pogostejše zamašitve sistema, okvare ali poškodbe sistema cevk. **Znaki motenega delovanja** se kažejo z znaki povečanega pritiska v možganih: glavobolom, siljenjem na bruhanje in bruhanjem, vrtoglavico ali znaki vnetja možganskih ovojnic, kjer je pridružena še povišana telesna temperatura. Tudi oteklina na mestu valvule kaže na motnjo v sistemu.

2. Kaj lahko sami storite za obvladovanje težav po vstavitvi V-P valvule?

Vstavljen V-P drenaža omogoča bolnikom normalno življenje, pač glede na osnovno bolezen. Potrebno pa je redno preverjanje pretočnosti valvule ter izogibanje sunkovitim spremembam položaja glave in poškodbam glave. Posebna dieta ni potrebna in tudi ne vpliva na delovanje sistema. Svetuje se zmerna telesna dejavnost brez nevarnosti za poškodbe ali težjih obremenitev, ki bi povzročale hitre in sunkovite gibe, menjave položaja telesa, dvigovanje bremen, ki bi s povečanim pritiskom v trebuhu vplivali posredno na pritisk v glavi.

Vstavljen V-P drenaža sama po sebi ni ovira za kakovostno življenje. Težave in omejitve v vsakdanjem življenju so običajno povezane z osnovno boleznijo, ki je do potrebe po V-P valvuli sploh pripeljalo.

3. Kdaj morate k zdravniku?

Glavobol, slabost in bruhanje, vrtoglavica, pretirana zaspanost ali kakršne koli motnje zavesti so opozorilni znaki za zvišan pritisk na možgane. Najprej preverite delovanje blazinice. Če je blazinica napeta, trda in je ni moč iztisniti, je **nemudoma** potrebno poiskati pomoč v najbližji bolnišnici, kar velja tudi takrat, kadar je tem znakom pridružena še povišana temperatura in mrzlica brez drugega razloga, motnje zavesti, zaspanost ali krči.

4. Kakšen je običajen potek po vstavitvi V-P drenaže?

Vstavitev V-P drenaže je enkratni poseg, ki bolnika razbremeni in nima stranskih učinkov. Bolnik se po vstavitvi valvule počuti boljše. Sistem lahko vzdrži brez večjih težav tudi več kot 10 let, potreba po menjavi sistema pa se pojavi v zvezi z rastjo otroka ali v primeru motenega delovanja sistema drenaže.

5. *Kako poteka spremljanje bolnika z vstavljenjo V-P drenažo?*

Kontrolni pregledi in zdravljenje so odvisni od starosti bolnika in so vezani na spremljanje osnovne bolezni. Bolnik je ob operativnem posegu v bolnišnici 5-7 dni. Po operativnem posegu se priporoča pregled po 3 mesecih, kasneje pa enkrat letno oz. po presoji zdravnika.

6. *Kako poteka oskrba bolnika z vstavljenjo V-P drenažo?*

Valvula razen vsakodnevnega iztisa blazinice zaradi preverjanja pretočnosti sistema drenaže ne potrebuje posebne nege. Bolnik in njegovi svojci morajo biti pozorni na znake povišanega intrakranialnega pritiska in morajo imeti natančna navodila, kako naj ukrepajo v takem primeru. Bolnik naj ima vselej pri sebi kartico z opisom stanja, navodili in telefonskimi številkami.

7. *Kako lahko V-P drenaža vpliva na vaše življenje?*

Vstavitev drenaže olajša simptome bolezni in podaljša življenjsko dobo bolnika. Razen omejitev pri gibanju in težjem fizičnem delu bolnik z vstavljenjo drenažo nima težav, seveda če jih nima zaradi osnovne bolezni.

Otroka z vstavljenjo V-P drenažo lahko vključimo v organizirano varstvo in kasneje v redno šolanje. Pri poklicnem svetovanju odsvetujemo otrokom poklice, kjer so potrebne posebne telesne sposobnosti (poklicni šofer, policist ...) ali nočno delo. Bolniki tudi niso sposobni za težko telesno delo. Svetujemo poklice, kjer je delo umirjeno in ustvarjalno brez fizičnih obremenitev.

Sama V-P valvula ni omejitev za opravljanje vozniškega izpita in oseba lahko upravlja osebno vozilo nepoklicno, če bolnik nima drugih omejitev zaradi same bolezni. Bolniki imajo priznano stopnjo telesne okvare zaradi osnovne bolezni, ne pa zaradi vstavljenne valvule. Vstavljenja V-P drenaža ženskam ne predstavlja ovire za materinstvo.

8. *Ali in kako lahko vstavitev V-P drenaže preprečite?*

Vstavitev V-P drenaže je posledica potrebe po zmanjšanju pritiska možganske tekočine, ki je posledica različnih vzrokov, na katere ne moremo posebej vplivati.